

U pomorskom poslovanju kod iskrcaja masovnih tereta moguće je da prilikom iskrcaavanja dodje do izvjesnih grešaka u brojanju, te da se naknadno utvrdi da je manjak koji je bio prije utvrđen manji. U takvim slučajevima naknadnim utvrdjivanjem konačnog manjka brodar stiče mogućnost da dokaže da prvobitno protestirani manjak nije onoliki kako je to protestirano, već da je manji. Ova okolnost međjutim ni u koliko ne upućuje da bi prvobitni protest bio manjkav ili nedostatan. Kad je dakle tuženi kao špediter podnio uredan protest na temelju kojega je sačuvao svom nalogodavcu prava prema brodaru za veći manjak, ne može se uzeti da bi tuženi kao špediter propustio dužnu pažnju u pogledu utvrdjivanja manjka tereta, koji se kasnije pokazao manjim, te da bi time prouzročio štetu svom nalogodavcu.

Okolnost da je tužitelj kao pravni sljednik prima-telja u sporu prema brodaru podlegao jer je sud utvrdio da za utvrđeni manjak brodar ne odgovara, ne može se uzeti da bi samim tim to ukazivalo na činjenicu da je do štete tužitelju došlo propustom dužne pažnje tuženoga kao špeditera.

P.S.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br.V-Sl-237/76-2
od 10.VIII 1976.

Vijeće: Franjo Gložinić, dr Zdenko Antić, dr Leo Petirš

Prijevoz stvari cestom - Obvezno osiguranje od odgovorno-
sti vlasnika odnosno korisnika motornog vozila - Vozarova
odgovornost - Vozar ne odgovara za štetu prouzrokovanu
sudarom vozila koje nije mogao spriječiti - Obveznim osi-
guranjem od odgovornosti vlasnika odnosno korisnika mo-
tornog vozila nije pokrivena šteta prouzrokovana teretu
koje odnosno vozilo prevozi

Tužitelj je osiguravajuća radna organizacija koja je svom osiguraniku, trećoj osobi, isplatila štetu nastalu na robi, pošiljci svježe paprike, do koje je došlo uslijed kvara jednog dijela pošiljke (oko 25%) zbog toga, što je pošiljka kamionom putovala od Opuzena do odredišta u Zagrebu tri dana po vrućini u ljetnim danima, (od 25. do 29. VII

1975), umjesto da je stigla samo za 12 sati, od 18 sati 25. do 6 sati 26.VII 1975. godine. Ističe da je do zakašnjenja u prijevozu i kvara na paprici, odnosno šteti na jednom dijelu pošiljke, došlo iz razloga što se na dionici puta kod Splita desio frontalni sudar kamiona tuženoga, koji se pravilno kretao svojom desnom stranom, s osobnim automobilom Zastava 350 koji je u jednom zavojju, dolazeći iz suprotnog pravca, uslijed nepravilne vožnje skrenuo na voznu traku tuženoga. U tom sudaru, koji se desio noću 25.VII oko 24 sata, oštećena su svjetla na prednjoj strani kamiona. Uslijed toga kamion nije mogao nastaviti s vožnjom dok se ne poprave svjetla, a kad su narednog dana svjetla popravljena, kamion je u Zagreb stigao poslije podne, kada se više u skladištima primatelja nije radilo. Narednog dana 27. srpnja bio je državni praznik, a 28. srpnja nedjelja, tako da je do istovara paprike došlo tek 29.VII ujutro. Vještačenjem je utvrđen kvantitativni i kvalitativni nedostatak robe, pokvarena roba je bačena u smeće, a njenu protuvrijednost tužitelj je naknadio svom osiguraniku, primatelju robe.

Tužitelj regresnom tužbom potražuje od tuženoga da mu naknadi iznos od din. 11.114,15 s 8% kamata od 5.VI 1975, kao i troškove postupka.

Tuženi vozar protivi se tužbenom zahtjevu u cijelosti i predlaže da se tužbeni zahtjev odbije. Tvrdi prvo, da je sudar vozila izazvala treća osoba nepropisnom vožnjom. Stoga smatra da nije odgovoran za štetu nastalu zbog zakašnjenja. Drugo, tvrdi da je njegovo vozilo osigurano kod tužitelja od odgovornosti za štetu nanesenu u prometu trećim osobama po osnovi obveznog osiguranja u prometu u smislu propisa Zakona o obveznom osiguranju u prometu. Treće, tvrdi da je njegovo vozilo (kamion tuženoga) osigurano kod tužitelja i na temelju dobrovoljnog (kasko) osiguranja. S obzirom na to da je njegovo vozilo osigurano kod tužitelja, smatra da tužitelj nema pravo da od njega - svog osiguranika - traži naknadu nastale štete.

Prvostepeni sud je nakon izvedenih dokaza i provedene rasprave donio presudu kojom je u cijelosti odbio tužbeni zahtjev i tužitelja obvezao da tuženome naknadi troškove postupka.

Prvostepeni sud nije smatrao relevantnim spomenuti prigovor tuženoga, tj. da je do štete zbog zakašnjenja došlo krivnjom treće osobe. Prema stajalištu prvostepenog

suda, za pravilno presudjenje ove stvari odlučna je neporna činjenica da je motorno vozilo tuženoga (kamion) osigurano od odgovornosti za štetu nanесenu trećim osobama po obaveznom osiguranju u prometu, odnosno još i po osnovi dobrovoljnog (kasko) osiguranja, pa stoga smatra da tužitelj nema pravo tražiti od svog osiguranika - tuženoga - naknadu sporne štete.

Tužitelj u cijelosti pobija prvostepenu presudu pravodobnom žalbom zbog žalbenih razloga povrede formalnog i materijalnog prava i predlaže da se prvostepena presuda preinači i tužbeni zahtjev usvoji, odnosno podredno da se ona ukine.

U žalbi ističe da tuženi nije osiguran kod tužitelja za štetu nastalu na robu za vrijeme transporta cestovnim motornim vozilom (spomenutim kamionom). Okolnost što je taj kamion doduše osiguran sa spomenute dvije osnove (po osnovi obvezatnog i po osnovi dobrovoljnog osiguranja) tužitelj smatra neodlučnom.

U odgovoru na žalbu tuženi pobija žalbene tvrdnje tužitelja i predlaže da se žalba odbije. Ne traži naknadu troška odgovora na žalbu.

Tuženi u odgovoru na žalbu tvrdi i za to pruža dokaze - fotokopiju police osiguranja broj 1/75 od 20.XI 1975. kojom je za razdoblje cijele 1975. godine tuženi s tužiteljem zaključio ugovor o osiguranju svih pošiljaka koje se prevoze ili prenose u domaćem transportu. Stoga smatra da tužitelj ni u kojem slučaju nema pravo tražiti od tuženoga plaćanje spornog iznosa.

Drugostepeni sud je žalbu odbio iz slijedećih razloga:

Prvostepeni sud je pravilno utvrdio činjenično stanje i pravilnom primjenom materijalnog prava odbio u cijelosti tužbeni zahtjev, ali je u pobijanoj presudi naveo pogrešne razloge za osnovanost tužbenog zahtjeva. Stoga ovaj drugostepeni sud iznosi nove razloge zbog kojih je tužbeni zahtjev neosnovan.

Pravilo je transportnog prava da se prijevoznik oslobadja odgovornosti za potpuni i djelomični gubitak robe ili za oštećenje robe zbog zakašnjenja u isporuci ako je do štete došlo zbog okolnosti koje prijevoznik nije mogao

predvidjeti, izbjeći niti spriječiti (član 17, stav 2. Konvencije o ugovoru za međunarodni prijevoz robe cestama, koju je naša zemlja ratificirala, a objavljena je u prilogu Službenog lista FNRJ, broj 11/58 i član 93. Zakona o ugovorima o prijevozu u cestovnom prometu, Službeni list SFRJ, broj 2/74).

U konkretnom slučaju medju parničnim strankama nije sporno da je do kvara na robi (svježoj paprici) došlo zbog zakašnjenja tuženog prijevoznika u isporuci i da je do zakašnjenja došlo iz razloga što je vozilo treće osobe nepropisnom vožnjom izazvalo sudar s vozilom (kamionom) tuženoga i na kamionu oštetilo svjetla (farove), te da se uslijed toga vozilo nije smjelo kretati po cesti dok se kvar ne ukloni, odnosno da je nakon otklanjanja kvara vozilo stiglo na odredište u vrijeme kad se na odredištu u skladištu primatelja zbog praznika nije više radilo (27.VII državni praznik, 28.VII bila je nedjelja), tako da se trodnevno zakašnjenje kamiona s prijevozom robe i predajom robe na odredištu pojavljuje kao posljedica događaja (sudara) koji prijevoznik nije mogao ni predvidjeti ni izbjeći, a niti spriječiti.

Kraj takvog stanja stvari tuženi prijevoznik po cit. propisima nije odgovoran tužitelju za nastalu štetu. Štetni događaj koji je temelj odštetnog zahtjeva tužitelja desio se 25.VII 1975, tj. u vrijeme dok se u našoj zemlji zbog pomanjkanja pozitivnih propisa analogno primjenjivala odredba ratificirane i objavljene spomenute Konvencije (CMR), ali je i kasniji pozitivni propis član 93. cit. Zakona, koji je na snazi od 1.VI 1975, predvidio blisko pravno rješenje o oslobodjenju prijevoznika od odgovornosti.

Iz iznesenih razloga valjalo je žalbu tužitelja odbiti, a ne iz onih koje navodi prvostepena presuda. Naime, pogrešno smatra prvostepeni sud da je odlučna okolnost za rješenje ovog spora to što je vozilo tuženoga osigurano od odgovornosti za štetu nanесenu trećim osobama po obvezatnom i dobrovoljnom osiguranju kod tužitelja. Ovo stoga, što po izričitom propisu člana 15. Zakona o obveznom osiguranju, osiguranjem nije obuhvaćena "šteta na robi primljenoj na prijevoz", a to je tako predviđeno i Pravilima o dobrovoljnom osiguranju (kasko) koja čine sastavni dio ugovora o osiguranju vozila. Za teret (cargo) koji se prevozi i prenosi postoji posebna vrsta osiguranja i zaključuje se posebni ugovor o osiguranju, te se razumljivo plaća

i posebna premija osiguranja. U prvostepenom postupku, međutim, nije utvrđeno da bi takav ugovor bio zaključen između parničnih stranaka.

Tuženi doduše u odgovoru na žalbu iznosi novu činjeničnu tvrdnju da ima zaključen baš takav ugovor o osiguranju štete za vrijeme prijevoza i prijenosa u domaćem cestovnom prometu, te za to pruža i dokaz - fotokopiju ugovora o osiguranju - iz koje se vidi da je osiguranjem bio obuhvaćen i rizik kao što je ovaj zbog kvara na robu za vrijeme transporta zbog zakašnjele predaje robe na određitu. Međutim, ta okolnost se sada ukazuje suvišnom s obzirom da je u osnovi utvrđeno oslobodjenje odgovornosti tuženog prijevoznika za nastalu štetu iz uvodno spomenutih razloga ove drugostepene odluke.

Z.A.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br. I-Sl-1291/76-2
od 30. IX 1976.

Vijeće: dr Ernest Vajić, Lida Horvat, dr Dušan Arneri

Prijevoz cestom - Zastara tražbine za plaćanje vozarine - Pravo vozara na vozarinu - Za vozara je irelevantan ugovor između pošiljatelja i primatelja s kojim se regulira dužnost snalaženja troškova prijevoza - Vozar, da bi bio obvezan prema tom ugovoru, mora na njega pristati - Vozar je dužan ispuniti tovarni list prema nalogu koji dobije od pošiljatelja - To se odnosi i na dužnost plaćanja vozarine sa strane primatelja - Primatelj je dužan platiti vozarinu i kada u tovarnom listu nije navedeno tko vozarinu plaća - Da bi vozar imao pravo zahtijevati naplatu vozarine od pošiljatelja, a koju je vozarinu morao platiti primatelj, mora se pokušati naplatiti izvršavanjem prava retencije na robu - I kada se prijevoz vrši na temelju okvirnog ugovora o prijevozu, zastarni rok za vozarinu svakog pojedinog međunarodnog prijevoza počinje teći po isteku triju mjeseca od dana zaključenja ugovora o prijevozu

Tužitelj je jugoslavenski vozar cestovnog prometa, a tuženi je poduzeće koje se među ostalim bavi isporukom industrijskih postrojenja.